

جریدہ علیہ

مشتت جلدہ اسلامیک جریده رسمیه

جمادی الآخرۃ سنہ ۱۳۳۹

عدد ۶۶

شمذیلک آیدہ بر نشر اولنور

آلتعجی منہ

شربان فصوص

۱

دین اسلام

۴

طریق پیغمبری

— مابعد —

ثانیاً — حیات باقیه ده کی سعادت و شقاوتی حیات فانیه ده کی اعمال قلبیه و بدنیه سنک نمره سی اولان انسان بقاء ابدی بی ؛ آند زه پوره کله جک اولان حالاتی ؛ یولی پک مظلم اولان ، فطریله کنهی ادراک اولنه میان حیات ابدیه طریق برقرنده کی طریق فلاحی ؛ کیفیت نجاتی تحسین خصوصنده دائم روحاً تهییج اولونمقده در ، کوز ایله کوردیکمز ، قولاق ایله ایشتدیکمز اموردده شاشیروب قالمش اولان عقل بوبابده کافی کورلیور ، عقلی استعمال ایچون بر دلیله احتیاج کوریلیور ، عالم حس و تجربه ده شاشیروب قالان عقل فصل اولورده عالم غیبیه موصل اولان و سائلک هپسنی ادراک ایدر . الله غایبه مطلع قیله جق بر علامت یوقدر . حیاتمیزک اوزرنده تقدیر ایتدیکی حالاتک ، مفارقت ابدان صوکره وقوعی لابد اولان شؤناتک تفصیله نفوذ ایده جک بر قوت بزه موهوب دکدر ، افکار و افعالک مناظره یقیناً وصول ایچون بر اسلوب نظر یوقدر .

عقل درجه کالی احراز ایتدیکسندن حیاتنده هر ضروری اولان شیئی بیله مز ، هیچ بر حقیقتک کنه ایره مز . هر نه قدر مابعد الطبیعی بر قوه عالییه قارشو خضوعی احاطه ایدیور ایسه ده نعوت باری بی احاطه ایده میور .

عقل نه قدر بیورسه بیورسون ، نه قدر مستنیر اولورسه اولسون نه صاحبی ، نه بشقه سی طوغریدن طوغریوه هدایت اصال خصوصنده کافی اوله ماز .

بوگون بزم عندمزه مجهولدر ، بو حیات بزه نسبتله غایت مظلمدر . بو عالم شهادت ایله او عالم غیب آرمسند بر اتصال ، عقلک نظر واستدلائنده اولسون ، حسک تعلقاتنده اولسون همان همان منقطع اولمق اوزره بوتور ، عقل و محاکمه ، حس و تجربه بو ایکی عالم آرمسند کی اتصالی شک و شبهه دن عاری اوله رق بوله میور . معلومات حاضره یه نظر بزی او عالم مستقبلک حقایقنی بیلمک اصال ایده میور .

جناب حق نظام حیاتی آنجق بقاده کی احتیاجه کوره بر استعداد ایله یار آتمشدر .
 معشیت دنیانک حسن تدبیری خصوصنده منہاج قویم اوزره استقامتی محافظه یه عقل کافی
 دکلدرد ، انسان آنجق حال اجتماعده یشایه بیلیر ، هر فردک احتیاجی دیگرینک احتیاجنه
 بکزه مز ، انسانلر آرمشده مواهب فهم ، همت وعزم خصوصلرنده تفاوت درکاردر .
 ارباب تقصیر طمع وشهوت سائقه سیله آرقداشنک اننده بولنانک هپسنی الله ایتک لذتی
 تحیل ایدر . لذتی سعی وعملده بولماز ، بلکه انتفاع ایچون انواع حیل ودسایسی استنباط
 خصوصنده اعمال فکر ایتده بولور ، آرزو ایتدیکی شیئی الله سچورمک اوغورنده آرقداشی
 دیارعدمه کوندرمکندن ده برو ایتز ، خاطرینه بر قورقوی دفع ، ویا برلته وصسول
 خطور ایتسه فکری اکا ابواب حیلدن بر باب کشاد ایدر ویا استعمال قوت ایچین اکا
 بروسیله حاضرلار . آرتق تواهب (یگدیگرینه هبه ایتک) قالقار ، انک یرینه تناهب (بری
 برندن غارت ایتک) قائم اولور ، محل وفاقه شقاق حلول ایدر ، آرتق سیرت انسانیه ایچون
 قهر ویا حیلدن بشقه بر ضابطه قالماز . انسانک لذائذ جسدانیهده منافسه سی ، غایه مطلبی
 ظن ایتدیکی هر شیده افرادینک منازعه سی بر نقطهده طورماز . قید مغنودن آزاده اولان
 انسان مقصدینه ایرمک ایچون منفور یوللره سلوک ایدر ، امنیت تهید ایدر ، آرتق حیاتده
 بقاسی آنجق تعاونه تعلیق اولنان ، نظام اجتماعلرینک مناسی تعاون اولان انسانلر مصالح
 وامورنده هیچ بر وجهله استقامت بولهماز .

انسان سعادت وشقاوتک منبئی اولان قوه ذاکره وخیله ومفکره نك تأثیری ایدر شردن
 وارسته اوله ماز ، تذکرک قوت وضعفی وتخیلک حدت واعتدالی ، فیکرک اعوجاج واستقامتی
 نافع ومضر اولان اعمالی تمیز خصوصنده پک زیاده تأثیری حائر اولور . اصزجه نك ،
 معاشر نك ، نشأتک تحیل ، تذکر وفکرده مدخل عطیمی واردر . ذکر وخیالی معتدل ،
 فیکری صحیح اولان بر ذات ایله بو اوچ قوه نفسیهده طریق اعتدالدن انحراف ایدن بر کیمسه
 مثلاً بر مسرفک حالتی مشاهده خصوصنده مختلف نتیجه لره اصل اولورلر . معتدل اولان
 ذات مسرفک ، مالی نافع اولمیان یرده صرف ایتدیکی ملاحظه ایدرک برالم تذکر ایدیور .
 آنکله متمتع اولدینی لذتی ، او مالک بشقه سنک حتی تعلیق ایتمکسزین الله ایدلدیکی تحیل
 ایدیور ؛ مفکره سی فیکرینی جناب حقلک هبه ایلدیکی قوای نفسیه یی ، مسخر قیلدینی
 قوای کونییه یی استخدام ایله بشقه سنک حتی تعلیق ایتمکسزین مال بریکدیرمکه وسیله اولان
 شیئی طلبه توجیه ایدیور حالبوکه طریق اعتدالدن منحرف اولان کیمسه مسرفده کی مالی ،

آئیده کی لذتی تذکر ایدیور، خیالی مستقبلده کی لذتی بیودیور، اوقدر بیودیور که فکرینه وجوه کسبیدن طیب اولان جهق اورتیور، تحیل ایندیکی منفعت اوغورنده صاحبک لندن مالی اشیرمق خصوصنده قوت وحیل استعمالنه سوق ایدیور. ایشته بونکله قوای موهوبه سی معطل اولیور، امنیت عمومیه مختل اولیور بوجی اعمال ایله راحت و وصول نه اوکا، نه بشقه سینه قولای اولیور آرتق انسان شره اولان استعدادی حسیه ضرری نفعدن چوق اولان بر حده واصل اوله بیلیر، طقیان ایده بیلیر. هرامتده، هر زمانده برطاقم کسان بولنور که علمده کی نقصانلری، قصورلری آنلری سواحل یقینک ماوراسنه آثار، حواس خمس تحتنه داخل اولیان هرشیدن شک وادیسنه دوشرلر، حق حواس خمسک مشمولاتندن اولان شیلرده بیله شک ایدرلر. بویه جه عقلی، شئون عقلی، اسرار و مکانم عقلی اونودرلر، اوامر و نواهی قیودندن مطلق العنان اولمقدمه؛ کرک الزام، کرک اجتناب اولونمسی لابد ولایق اولان شیلره قولاق اصمالمقدمه برلذت طویارلر. حقایقه قارشو کوزلرینی یومارلر، قولقلرینی طیقارلر. ایشته بو برمرض قلبیدر که آنی تداوی آنجق وحی علاجنه توقف ایدر.

بوکا مبنی انسانی یارادوب اکا بیان تعلیم ایدن، امر انسانی قاعده ارشاد و تعلیم اوزره اقامه ایدن؛ بری بریله اکلاشمق ایچون سوزی، خبرلشمک ایچون یازی پی اوکره دن خلاق کریم حکمت بامره سی مقتضاسنجه محضا فضل و انعامیه بعض ذوات عالییه نفوس بشریه مراتبدن بر مرتبه علیاده اصطفا ایدر. اخلاق فاضله، صفات کامله اوزره یارادیور. اخلاقک اسرار و مکانه، علاجلرینک کیفیته، درجه اعتدالنه مطلع قلیور، انوار علم سبحانیسیله ارواح طیه لری مستیر اولیور، آنده فیوض سبحانیه منکشف اولیور. عقله رهبر اولیور حیاتده ضروری نه وار اینه هپسی ارئه ایدیور، سلوک ایده جکمز یوللری اضائه ایدیور بزده بو قندیل سبحانی ایله عقلک کورده مدیکی آفلردن، خطرلردن سالم اولیور. بیلنمسی واجب اولان لغوت باری پی، اکلاشلمسی لازم اولان حیات اخرا پی، دار آخرتده هر نوع اعماله جزا تقدیرینی، اعمالی محاسبه پی، لذاثد والامک تفصیاتی بیلدیور. مصالح عبادی علی ماهی علیه اوکر دیور. شمیدی یقدر بتون عقلایی مشغول ایدن مبدء و معاد مسئله سنده هر کس بر درلو آکلا یور، بو خصوصده واجب اولان اعتقادی تمین ایدن آنجق نور نبوتدر. سیرت نبویه اقتدا شرفی اولسه بو اعتقادی کیم احاطه ایدر؟ احاطه ممکن اولدیغی فرض اولنسه بیله بو احاطه کمال عقل

و نور بصیرت ایله ممتاز اولان برزمره قلیله دن بشقه سه میسر املاز . انسانک احتیاجی حیواناتک احتیاجی کی محدود دکلدر ، حیواناته حوایجی الهام اولدینی کی انسانه حوایجی الهام اولونامشدر . انسان فطرتی موجبجه مجتمعا یشامغه محکوم ، آریر کی ، بعض قارغلر کی اجتماع حالده بولونملری ایچون موهوب اولان الهامدن محروم اولمغه تصرف و احتیاجاتی تنظیم ایچون فکرینک دلالتنه بر اقلمشدر . انسانک حیائنده محتاج اولدینی علومه ، عمله انقیدادی ، حیات آخرتده غایه مه مؤدی اولان طریقہ سلوکی خصوصیلری غریزی دکلدر افرادده کی تحالف بولدینی کی مراتب استعداددهده تحالف واردر . هر فرد هر حاله طبیی ایله مستعد دکلدر عقل نور نبوتدن مغنی اوله حق وجهه صلاح و هدایت خصوصنده قوه کافیه مالک دکلدر . قوای بدنیه و ذهنیه سنی اداره خصوصنده خلاصه سعادت دارینه موصل اولان وسائلده بر رهبر مه محتاج اولور .

اور هر تبلیغ ایتدیکی احکامی هر شیئی وجه حسن اوزره یارادان طرفندن ، هر شیئی بدیع اوله رق ایشله یان طرفندن ، هر شیئی یرلی رینه قویان طرفندن ، هر ذی روحه محتاج اولدیی شیئی ورن طرفندن ؛ حقیر اولسون ، عالی اولسون مخلوقدن هیچ بری رحمتدن محروم بر اقیان رحمن و رحیم طرفندن ، یوم جزانک مالک و متصرفی طرفندن تبلیغ ایدر ، امر معارف و معادلرینه صالح اوله حق احوالی ، شؤون ذات و صفات باری بی اراده باری وجهه انسانلره تعلیم ایدر . تبلیغ ایتدیکی شیئده برهان اقامه ایدرده عقله متشبت اولدینی شیئی ضبط ، ادراک ایدرجکی شیئی ادراک خصوصنده معین اولور . خالقنه اولان کیفیت تعظیمی فرض قلنان عبادتک انواعی ، اتم نظام اوزره ادایی تعلیم ایدر ، آرتق قلب دائما حضورده بولنور . عبودت معنای کاليله متحقق اولور ، نفس لهو و لعبدن ، اغیار ایله مشغول اولوبده خالق تعالادن محتجب اولمدهن ، سلطان هوایه حضورعدن ، هوانک اضلالندن اوزاقلاشییر . لوئیات هواندن پاک اولور ، ملکاتی تقویم ایدر : تذکره لمن ینسی و تزکیه لمن یحشی . اور هر حدودی . تقریر ایدر ، انسانک بتون معاملاتنده محتاج اولدینی قواعدی ترتیب ایدر . حلالی حرامدن تفریق ایدر ؛ دمی ده ، عرضی ده ، مالی ده ، عقلی ده ، دینی ده معصوم قیلار ، او یله قانون اراده ایدر که اوقانون ایله منار عدل قائم اولور ، احوال عباد مستقیم اولور ، بلادده امنیت بولنور ، بواعتبار ایله او رهبر قاضی و حاکمدر . اور هر خلقی مکالم اخلاقه ، نفوسلک متحلی اوله جنی آدانه تشویق ایدر ، لسانی کذبدن صیانت ، رؤیتی حلال اولمیان شیئی رؤیتدن منع ، جود و سخا ، مظلومه انصاف ،

سائل محرومی اطعام ، شجاعت ، مروءت ، عهدی محافظه ، عقده وفا ، ضعفایه مرحت ، اداء امانت ، صلہ رحم ، خلق ایله حسن معاشرت ، هروجهله ایدانی منع ، حیواناته عدم تجاوز ، محرمانی ارتکابدن منع ، مروءتی اغلال ایدن هرشیئی نهی ، بلا استثنا هر مخلوقك حقنی اعتراف .. الخ کهی ملکات فاضله ایله نفسی تقویه اعتنا ایدر ، شهوتی لذت قانیه دن رغبت سامیه تحویله چالیشیر ، ناسه عماد سلامت ، قلوب ایچون باعث سکینیت اولان ، نظام ائم واهنك انتظام اقوام اولان محبتی قلبلرندہ توطین ایچون مجاهدۀ نفسی توجیه ایدر . هرکسك آخرك حقوقنه رعایت ایتمسنی ، حق طلبده حدی تجاوز ایتمسنی ، قوی نك ضعیفه یاردم ایتمسنی ، غنی نك فقیره مددکار اولمسنی ، عالمك جاهلی تعلیم ایتمسنی ، راشك ضال اولانی ارشاد ایله مسنی تعلیم ایدر ، ناسی الفتہ الشدیرر . بونلرک هپسده ترغیب و ترهیب ، انذار و تبشیر طریق ایله اولور تاکه خلق معذرت بیان ایتمسون (۱)

او رهبر انسانه عقللرینك و شهوتلرینك اختلاف ایتدیکی مصلحت و لذتلرینك نزاع ایتدیکی شیئی ؛ حیات مادیده سلوك ایدهجکی طریق مستقیمی شرح و ایضاح ایدر . انساننی بوکا اتباع ایتمک تشویق ایدر ، مثلاً عملده نشاطه تشویق ایدر ، بو بایده مثلار ضرب ایدر ، کسلی ذم ایدر . انسانده کی کوتو خوبی حد اعتداله ارجاع ایدر ، ازجمله طمع کوتو برخویدر فقط طمع اولمسه خلق بار مکاسب و عمارتی چکه من ، انسان ایچون لازم اولان طمع حد اعتداله فالدیقه نظام کون حصوله کلیر ، فقط حد اعتدالی کچنجه آندن منازعات ظهوره کلیر ، شرور و مهالك تولد ایدر ، بلاضرر و لااضرار غایه مقصوده حاصل اولور .

او رهبرك الله طرفدن کتیردیکی شیده مصلح عامه قائمدر ، مصلح خاصه فائت دکلدر . اتباع ایچون خیری ، اجتناب ایچون شری بیان ایدر ، انسانلری بادی صلاحی اولان شیئه ارشاد ایدر .

اورهبرك کتیردیکی شیده اتقان وارددر ، کشف حقایق وارددر ، هدایت خلاق وارددر ؛ عقلك بالاجمال بیلوب بالتفصیل معرفتدن عاجز قالدیفی شیئی بیان وارددر . رحمت وارددر ، مصلحت وارددر ، حکمت وارددر ، خلقه نافع و مضر اولان شیلره دلالت وارددر .

بناءً علیه ارسال رسل بر ضرورت اجتماعیه در عقول بشریه نك احتیاجندن بری در . عقل باشلی باشه انسانی سعادت دارینه ایصال ایده میور او رهبرك صدق قوای بشریه نك

وارد می‌جفی آیات بینات ایله مبین اولور تا که انکله حجت قائم اولسون ، صدقلری حقنده قناعت امت تام اولسون ایشته اورهبر جانب الهیدن خلقه مبشر ونذیر اوله رق مبعوث اولور .

بناءً علیه طریق پیغمبری محضا فردی بر طریق دکدر ، یالکیز عقل طریق دکدر ، هم فردی ، هم اجتماعی بر طریق قدر عقلی بوله مدنی خطر و آفتلردن قور تارمق ایچون قنديل سبحانی ، نور الهی ایله تأیید اولونمش بر طریق مستقیم در .

ازمیرلی

اسماعیل حق

(تصوف تاریخی تنویر)

تصوف تاریخنک شکل تحریری حقنده کوپرلی زاده فؤاد بکک لطیف بکه جواباً اقدامک ۲ کانون اول سنه ۳۳۶ تاریخی نسخه سنده نشر ایله یکی مقاله ده تصوفک اساسی ایله رجال صوفیه حقنده درمیان اولنان افکار و مطالعات اولاید. کی حقائق علمیه ایله قابل تألیف اولمیدیفندن محضا موضوعی تنویر و حقیقتی اظهار مقصودیه آئیده کی سوزلری یازیورم. بو سوزلر مده مخاطبم فؤاد بکک شخصی دکل آنجق مومی الیهک فکرینه قائل و تاریخ نامنه اولیه بر قناعتی حامل اولان روحدر که ماهیت تصوف حقنده دیکر لرینی یا کلقدن قور تارمق ایستیورم . هدم آنجق حق و حقیقت ، رهبرم علم و معرفدر . مخاطبم اولان روحه دیورم که :

مقاله کزده [تصوف تاریخی حقنده تدقیقاتده بولنه جقلرک قطعاً متصوفه دن اولماسی قناعتده یم بر انسان کندی ترجمه حالی بیطرفانه یازاماز اونک یازاجنی اولسه اولسه مدافعه نامه دن عبارت قالیر . ایشته بو نقطه نظر دن اسلامیتده کی تصوف جریانی بر مسلك فلسفی و بر جریان سیاسی و اجتماعی اوله رق بر (کل) سکلنده تدقیق ایتمیدر] دیور سکن . حالبوکه تصوفک بر مسلك فلسفه اولسی ایله بر جریان سیاسی و یا اجتماعی اولسی یکدیگره مبین ماهیتلردر . بدیهدر که تصوف بو ماهیات متباینه نک مجموعی اوله ماز . تصوفک ماهیتی بونلرک آره سنده متعین و متشخص بر شیدر . ایشته بو ماهیت متعینه یی